

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЧЕРНІГІВСЬКИЙ КОЛЕГІУМ»
ІМЕНІ Т. Г. ШЕВЧЕНКА**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ ТА
СОЦІОГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН ІМЕНІ О. М. ЛАЗАРЕВСЬКОГО**

Кафедра педагогіки і методики викладання історії та
суспільних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Завідувач кафедри

(підпис)

Тамара ЯНЧЕНКО
(прізвище та ініціали)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ ОСВІТИ

Освітня програма «Педагогіка вищої школи та адміністрування освіти»

2024 -2025 навчальний рік

Робочу програму розглянуто та схвалено на засіданні кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 року

Розробник: Тимошко Ганна Миколаївна, доктор пед. наук, професор, професор кафедри педагогіки і методики викладання історії та суспільних дисциплін Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.

Мова навчання – українська.

1. *Мета навчальної дисципліни.*

Метою навчальної дисципліни «*Менеджмент освіти*» є надання студентам систематизованих знань з теорії і практики освітнього менеджменту, формування комплексних компетенцій менеджера освіти у закладах освіти, розвиток організаторських здібностей, системного, творчого, аналітичного мислення та сприяння формуванню вмінь створювати психологічно комфортну атмосферу та підтримувати дух партнерства у закладі освіти.

Вивчення дисципліни сприяє : процесу засвоєння знань для утвердження в громадській думці позиціонування лідерських якостей випускників як найбільш надійний шлях до кращої самореалізації людини і до кращого, успішного життя; процесу формування професійних рис інноваційного керівника, як того вимагає розвиток цифрового, знаннєвого, суспільства, людину критичного мислення, організаційної культури , здатну до адміністративної діяльності.

Курс дисципліни " *Менеджмент освіти* " націлений на оволодіння студентами знань і вмінь щодо сутності менеджменту освіти як системи управління закладом освіти ; системи лідерства в управлінні закладами освіти ; інформаційного забезпечення менеджменту у закладах загальної середньої освіти ; прийняття управлінських рішень, облік та контроль у системі менеджменту освіти. У процесі вивчення дисципліни студенти набувають необхідних знань та умінь щодо організації управління закладами освіти, знайомляться з вітчизняним та зарубіжним досвідом менеджменту освіти, усвідомлюють місію, мету, об'єкт і суб'єкт, принципи, функції, інструменти менеджменту освіти, основи управлінської діяльності в ЗВО.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Теоретико-методологічні засади менеджменту педагогічної освіти
2. Основи управлінської діяльності у закладах освіти.

Завдання навчальної дисципліни:

Основні завдання навчальної дисципліни полягають у розвитку управлінського мислення, здатності до аналізу управлінських ситуацій; вивчення теоретичних основ менеджменту освіти; формування готовності до використання управлінських умінь та навичок у професійній діяльності менеджера у закладах загальної середньої освіти. Завдання курсу полягають не лише у представленні концептуальних питань вивчення складових менеджменту освіти, але й у намірі допомогти студентам зрозуміти та розкрити нові можливості, які притаманні сучасному управлінню закладами освіти, розглянути нові підходи та моделі взаємозв'язку суб'єктів та об'єктів освітнього менеджменту, позитивно вплинути на формування менеджерської логіки та культури.

За допомогою лекційних та практичних занять, організації самостійної роботи студентів, виконання завдань модульного контролю, магістрам надається можливість удосконалювати свої теоретичні знання та використання їх на практиці.

2. Обсяг дисципліни.

	Денна форма	Заочна форма
Кількість кредитів ECTS	3	3
Кількість годин:	120	120
- лекції	20	10
- практичні / семінарські	20	10
- лабораторні	-	-
- індивідуальні завдання	-	-
- самостійна робота студента	80	100

Статус навчальної дисципліни _____ **обов'язкова** _____
(обов'язкова / вільного вибору)

Передумови для вивчення дисципліни. Міждисциплінарні зв'язки з такими навчальними дисциплінами: «Сучасні інформаційні технології та методика застосування комп'ютерної техніки в освітньому процесі та наукових дослідженнях», «Актуальні проблеми педагогіки» «Науково-методичний супровід організації освітнього процесу У ЗВО».

3. Результатом вивчення дисципліни є набуття здобувачами вищої освіти відповідних компетентностей (загальних та спеціальних):

Загальні компетентності, що формуються у процесі вивчення дисципліни «*Менеджмент освіти*»:

ЗК1. Здатність до критичного та абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК6. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

ЗК7. Здатність до міжособистісної взаємодії.

ЗК9. Здатність працювати в міжнародному контексті.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК3. Здатність враховувати різноманітність, індивідуальні особливості студентів у плануванні та реалізації освітнього процесу в закладі освіти.

СК4. Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.

СК5. Здатність розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проекти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти.

СК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

СК7. Критичне осмислення проблем у сфері освіти, педагогіки й на межі галузей знань.

СК8. Здатність інтегрувати знання у сфері освіти/педагогіки та розв'язувати складні задачі у мультидисциплінарних та міждисциплінарних контекстах.

СК10. Здатність розробляти й оновлювати програми, робочі програми, силабуси навчальних дисциплін та методичні матеріали до них.

СК11. Здатність до здійснення адміністративної діяльності в освітній галузі.

СК 12. Здатність проводити навчальні заняття та забезпечувати досягнення запланованих результатів навчання з урахуванням індивідуальних особливостей і потреб здобувачів освіти, здійснювати консультування здобувачів освіти, здатність здійснювати індивідуальний супровід здобувача освіти під час навчання.

СК13. Здатність ефективно використовувати особистісний потенціал креативності в генеруванні педагогічних та управлінських ідей.

Програмні результати навчання:

РН3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН5. Організовувати освітній процес на основі студентоцентрованого, компетентнісного підходів та сучасних досягнень освітніх, педагогічних наук, управляти навчально-пізнавальною діяльністю, об'єктивно оцінювати результати навчання здобувачів освіти.

РН6. Розробляти та реалізовувати інноваційні й дослідницькі проекти у сфері освіти/педагогіки та міждисциплінарного рівня із дотриманням правових, соціальних, економічних, етичних норм.

РН7. Створювати відкрите освітньо-наукове середовище, сприятливе для здобувачів освіти та спрямоване на забезпечення результатів навчання.

РН10. Приймати ефективні, відповідальні рішення з питань управління в галузі освіти/педагогіки, зокрема у нових або незнайомих середовищах, за наявності багатьох критеріїв та неповної або обмеженої інформації.

РН11. Здійснювати консультативну діяльність у галузі освітніх, педагогічних наук.

4. Структура навчальної дисципліни.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні засади менеджменту педагогічної освіти													
Тема 1. Мета й завдання курсу «Менеджмент освіти».	2	2	-			-	2	2	-				-

Тема 2. Менеджмент у системі освіти	12	2	2			8	14	2	2			10
Тема 3. Система управління освітою в Україні.	16	2	2			12	14		2			12
Тема 4. Прийняття управлінських рішень в освітньому менеджменті	14	2	2			10	18	2				16
Разом за змістовним модулем 1	44	8	6			30	48	6	4			38
<i>Змістовий модуль 2. Основи управлінської діяльності у закладах освіти</i>												
Тема 5. Специфіка управління закладом освіти.	12	2	2			8	12					12
Тема 6. Складові успіху управлінської діяльності керівника закладу вищої освіти.	16	2	4			10	18		2			16
Тема 7. Система контролю за якістю освіти в ЗО.	12	2	2			8	16		2			14
Тема 8. Наукова організація праці керівників закладів освіти.	12	2	2			8	8	2				6
Тема 9. Система управління освітою за кордоном.	10	2	2			6	4					4
Тема 10. Модернізація та вдосконалення системи професійної мобільності в	14	2	2			10	14	2	2			10

управлінні закладом освіти.												
Разом за змістовим модулем 2	76	12	14			50	72	4	6			62
Усього годин	120	20	20			80	120	10	10			100

Форми та методи контролю навчальних досягнень

Поточний контроль: індивідуальне і фронтальне опитування; індивідуальні завдання; комп'ютерне тестування; студентські презентації виконаних завдань.

Підсумковий контроль – екзамен.

Розподіл балів за темами.

		Поточне оцінювання та самостійна робота										Письмова робота	Творча робота	Сума
		Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2								
Тема		T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10			
Бали		5	10	5	5	10	15	5	5	10	10	10	10	100

Критерії оцінювання результатів навчання

а) робота на практичному занятті

Усна відповідь на практичному занятті

до 5 балів

Активність (доповнення, запитання)

1 – 2 бали

Письмова робота

до 10 балів

Творча робота

до 10 балів

б) самостійна робота

до 10 балів

Робота на практичному занятті оцінюється за такими критеріями: 5 балів – студент у повному обсязі опрацював програмовий матеріал, має глибокі та міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями, робить аргументовані висновки; 4 бали – студент вільно володіє навчальним матеріалом, може узагальнювати та застосовувати набуті знання, відповідь містить незначні неточності; 3 бали – студент може відтворити основні положення програмового матеріалу, його відповідь неповна; 1 – 2 бали – відповідь неповна, містить багато неточностей, головний зміст питання не розкрито, студент має лише приблизне уявлення про питання, що розглядається на занятті.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для заліку

90 – 100	A	відмінно	зараховано
83 – 89	B	добре	
75 – 82	C		
68 – 74	D	задовільно	
60 – 67	E		
35 – 59	F _x	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0 – 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Самостійна робота.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Мета й завдання курсу «Менеджмент освіти».	-
2	Менеджмент у системі освіти	8
3	Система управління освітою в Україні.	12
4	Прийняття управлінських рішень у освітньому менеджменті	10
5	Управління закладом загальної середньої освіти.	8
6	Управлінська діяльність керівника закладу загальної середньої освіти.	10
7	Система контролю за освітнім процесом	8
8	Наукова організація праці педагогів Нової української школи.	8
9	Система управління освітою за кордоном.	6
10	Модернізація та вдосконалення системи професійної мобільності в управлінні закладом загальної середньої освіти.	10
	Разом	80

7. Матеріально-технічне забезпечення.

Для організації освітнього процесу використовується комп'ютерна техніка, мультимедійні проектори та методичні матеріали.

Рекомендовані джерела інформації :

Основна література:

1. Про освіту : Закон України № 2145-VIII від 05.09.2017 р. // Відомості Верховної Ради України. 2017. № 38–39. Ст. 380.
2. Про повну загальну середню освіту (№ 463- IX) від 16.01.2020. URL : ukrainepravo.com
3. Про вищу освіту : Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р.) // Відомості Верховної Ради України. 2014. № 37–38. Ст. 2004.
4. Державний стандарт базової середньої освіти (проект). Опублікований 12.06.2019. URL : mon.gov.ua.
5. Битяк Ю. П. Система й повноваження органів управління освітою // Адміністративне право України : підручник. Київ, 2005. 544 с.
7. Бондар В.І. Теорія і технологія управління процесом навчання в школі. Київ, 2000.
8. Григораш В. В., Касянова О. М., Мармаза О. І. та ін. Управління навчальним закладом: навч.-метод. посіб. У 2-х ч.. Харків: Ранок, 2004.
9. Даниленко Л. І. Інноваційний освітній менеджмент. Київ : ГЛАВНИК, 2006.
10. Демчук В. С. Основи освітнього менеджменту. Київ : Ленвіт, 2007. – 264 с.
11. Карамушка Л. М. Психологія освітнього менеджменту. Київ : Либідь, 2004.
12. Маслов В. І., Драгун В. П., Шаркунова В. В. Теоретичні основи педагогічного менеджменту: навч. посіб. для працівників освіти. Київ, 1996. 87 с.
13. Мармаза О. І. Менеджмент в освіті: секрети успішного управління. Харків, 2005.
14. . Освітній менеджмент: навч. посіб. / За ред. Л. І. Даниленко, Л. М. Карамушки. Київ, 2003.
15. Федоров В. Д. Менеджмент закладу освіти, менеджер закладу освіти: психологічні засади. Кам'янець-Подільський, 2004.
16. Битяк Ю. П. Система й повноваження органів управління освітою // Адміністративне право України: підруч. Київ, 2005. – 544 с.
17. Гамаюнов В. Г. Дидактичний менеджмент: навчаюче управління. Харків, 2004.
18. Десятков Т. М., Коберник О. М., Тевлін Б. Л. Наука управління загальноосвітнім навчальним закладом. Харків, 2004.
19. . Іванова І. В. Менеджер – професійний керівник: навч. посіб. Київ, 2001. 108 с.
20. Коротяєв Б. І., Курило В. С. Освітній простір: очікування та виклики часу й життя: монографія. Луганськ: ЛНУ імені Тараса Шевченка, 2009. 308 с.
21. Крижко В. В. Теорія і практика менеджменту в освіті : навч. посіб. Київ, 2005.
22. Курбатов С. Університетські рейтинги як фактор легітимізації елітного статусу освіти в сучасних умовах. Суми, 2010. 48 с.
23. Момот О. І. Менеджмент якості та елементи системи якості : навч. посіб. Київ, 2007.
- 24.. Павлютенков Є. М., Крижко В. В. Основи управління школою. Харків, 2006.
- 25.. Пірен М. І. Основи конфліктології : навч. посібник. Київ, 1997. 270 с.
26. Стеценко І. Т. Основи менеджменту. Хто такий менеджер: навч. посіб. Київ : АСК, 2004.
27. Тимошко Г.М., Гладуш В.А. Розвиток комунікативної компетентності педагогів в умовах інклюзивного освітнього середовища : монографія – Ніжин: Видавець Лисенко М.М., 2023. 192 с.
28. Тимошко Г.М. «Емоційний інтелект у процесі професійного становлення менеджера освіти». Всеукраїнський науково-методологічний семінар «Позиціонування закладів освіти на ринку освітніх послуг в умовах воєнного стану» ОНЛАЙН-ПЛАТФОРМА ZOOM <https://us02web.zoom.us/j/96933645033?pwd=aUt0bURtV0dFeHpLdEVGUfV1cWJFdz09>.

Допоміжна література:

1. Тимошко Г. М. Роль лідерських якостей у процесі формування і розвитку організаційної культури керівника ЗНЗ / Г.М. Тимошко // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету - Чернігівський НПУ ім.Т.Г.Шевченка, 2012. - Вип. 104. – Т. 2.– С. 148- 153.
2. Timoshko A. N. Self-management of the head of secondary aducational institution in the process of development of organizational activities culture / A. N. Timoshko // European Applied Sciences, Stuttgart, Germany. – 2014. – № 6. – Р. 29-31.
3. Тимошко Г. М. Загальнолюдські цінності / Г.М. Тимошко // Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка ; [упор.: Н. Г. Протасова, Ю.

- О. Молчанова, Т. В. Куренна; ред.. рада.: В. Г. Кремень, Ю. В. Ковбасюк, Н. Г. Протасова та ін.] ; Нац. Акад.. пед.. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К. : Основа, 2014. — С. 146.
4. Тимошко Г. М. Фахова підготовка / Г.М. Тимошко // Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка ; [упор.: Н. Г. Протасова, Ю. О. Молчанова, Т. В. Куренна; ред.. рада.: В. Г. Кремень, Ю. В. Ковбасюк, Н. Г. Протасова та ін.] ; Нац. Акад.. пед.. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К. : Основа, 2014. — С. 442-443.
5. Тимошко Г. М. Форма навчання / Г.М. Тимошко // Освіта дорослих : енциклопедичний словник / за ред. В. Г. Кременя, Ю. В. Ковбасюка ; [упор.: Н. Г. Протасова, Ю. О. Молчанова, Т. В. Куренна; ред.. рада.: В. Г. Кремень, Ю. В. Ковбасюк, Н. Г. Протасова та ін.] ; Нац. Акад.. пед.. наук України, Нац. акад. держ. упр. при Президентові України [та ін.]. – К. : Основа, 2014. — С. 445
6. Тимошко Г.М. Професійна компетентність у контексті формування позитивного іміджу викладача вищого навчального закладу. / Г.М.Тимошко // Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти. Збірник наукових праць: Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. – Випуск 12 (55). –Частина 1. – Рівне : РДГУ, 2015. – 596 с.
7. Тимошко Ганна, Мозгова Світлана. Теоретичні аспекти розвитку самоменеджменту керівника закладу освіти.Електронне наукове фахове видання «Адаптивне управління: теорія і практика», Категорія «Б». Серія «Педагогіка» Випуск 18 (35), 2024.
[https://doi.org/10.33296/2707-0255-18\(35\)-11](https://doi.org/10.33296/2707-0255-18(35)-11)
- 8.Тимошко Г.М.Тайм-менеджмент керівника ЗНЗ у процесі розвитку його організаційної культури / Г.М.Тимошко //Теорія і методика професійної освіти: наукове фахове електронне видання. – 2015. – № 6. – Режим доступу : <http://tmpe.profua.info/images/docs/6/15tymoshko.pdf>.
- 9.Тимошко Г.М. Управління формуванням професійного здоров'я педагогів / Г.М.Тимошко //Проблеми освіти: Наук.-метод. зб. / Інститут інноваційних технологій і змісту освіти МОН України. – К., 2015. – Вип. 83. Част. 2 – 224 с.С.102-107.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://ukrkniga.org.ua> – веб-сайт освітніх онлайн-матеріалів.
2. <http://osvita.ua> – веб-сайт, присвячений освіті в Україні і за кордоном.
3. <http://www.mon.gov.ua/> – сайт Міністерства освіти та науки України.
4. <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського
5. <http://chnpu.edu.ua/university/about/public-info> – внутрішні Положення Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.